

ZAMONAVIY BOSHQARUV TIZIMLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA AVTOMATLASHTIRISHNING STRATEGIK AHAMIYATI

Toshkent Kimyo-Texnologiya Instituti,
Sanoat muxandisligi va menejment fakulteti,
Sanoat iqtisodiyoti va menejment kafedrası katta o'qituvchisi
Rasulova Nargiza Shavkatovna

Annotatsiya: Raqamli transformatsiya va boshqaruvda avtomatlashtirish zamonaviy biznes va sanoat jarayonlarining ajralmas qismiga aylangan. Ushbu jarayonlar nafaqat kompaniyalar uchun raqobatbardoshlikni oshirish, balki ularning samaradorligini va natijalarini yaxshilash uchun ham muhimdir. Raqamli transformatsiya – bu texnologiyalarni qo'llash orqali biznes modelini, jarayonlarini va xizmatlarini yangilash jarayonidir. Ushbu jarayonlar orqali tashkilotlar o'z faoliyatini yanada samarali va innovatsion shaklda olib borish imkoniyatiga ega bo'ladi. Ushbu maqolada raqamli transformatsiya va boshqaruvda avtomatlashtirish jarayonlari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, biznes, korxonalar, tashkilotlar, natija, integratsiya, strategik yondashuvlar, mahsulotlar, xizmat diversifikatsiya.

Аннотация: Цифровая трансформация и автоматизация в управлении стали неотъемлемой частью современных бизнес- и промышленных процессов. Эти процессы важны не только для повышения конкурентоспособности компаний, но и для улучшения их эффективности и результатов. Цифровая трансформация — это процесс обновления бизнес-моделей, процессов и услуг за счет использования технологий. Благодаря этим процессам организации смогут вести свою деятельность более эффективно и инновационно. В статье представлена информация о процессах цифровой трансформации и автоматизации в управлении.

Ключевые слова: цифровая трансформация, бизнес, предприятия, организации, результаты, интеграция, стратегические подходы, продукты, диверсификация услуг.

Abstract: Digital transformation and automation in management have become an integral part of modern business and industrial processes. These processes are important not only for companies to increase their competitiveness, but also for improving their efficiency and results. Digital transformation is the process of updating business models, processes and services through the use of technologies. Through these processes, organizations will be able to conduct their activities in a more efficient and innovative way. This article provides information about digital transformation and automation processes in management.

Keywords: digital transformation, business, enterprises, organizations, results, integration, strategic approaches, products, service diversification.

Kirish

Raqamli transformatsiya zamonaviy dunyoda biznes va tashkilotlar uchun muhim jarayon sifatida e'tirof etilmoqda. Ushbu jarayon, asosan, raqamli texnologiyalarni joriy etish, ularni mavjud biznes jarayonlariga integratsiya qilish va natijada yangi qiymatlarni yaratishga qaratilgan. Raqamli transformatsiya nafaqat texnologik o'zgarishlarni, balki tashkilotlarning ichki madaniyatini, ish uslublarini va strategik yondashuvlarini ham o'zgartirishni talab qiladi. Bu jarayon orqali tashkilotlar o'z resurslarini yanada samarali boshqarish, mijozlar bilan aloqalarni yaxshilash va raqobatbardoshligini oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bugungi kunda raqamli transformatsiya nafaqat texnologiyalarni joriy etish bilan cheklanmaydi. U, shuningdek, biznes modelini, xizmatlarni va mahsulotlarni yangilashni ham o'z ichiga oladi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili

Raqamli transformatsiya va boshqaruvda avtomatlashtirish sohalari zamonaviy iqtisodiyot va biznes jarayonlarida muhim o'rin egallaydi. Abdurahmonovning ilmiy tadqiqotlarida raqamli transformatsiyaning nazariy asoslari va amaliy jihatlarini tahlil

qiladi. U, raqamli texnologiyalarni korxonalarda qanday qo'llash mumkinligini, shuningdek, ularni boshqaruv jarayonlariga qanday integratsiya qilishni ko'rsatadi. Abdurahmonov, shuningdek, raqamli transformatsiyaning iqtisodiy samaradorligini oshirish uchun zarur bo'lgan strategiyalarni taqdim etadi.[1]

Karimov boshqaruv jarayonlarida avtomatlashtirishning muammolari va ularni hal etish yo'llarini o'rganadi va avtomatlashtirishning afzalliklari va kamchiliklarini tahlil qiladi, shuningdek, avtomatlashtirish jarayonida rahbarlar va boshqaruvchilar uchun amaliy tavsiyalar keltirilgan. Karimov, avtomatlashtirish tizimlarining joriy etilishi va ularning samaradorligini oshirish bo'yicha bir qator misollar bilan boyitilgan.[2]

Tursunovning asari raqamli iqtisodiyotning boshqaruv jarayonlariga ta'sirini o'rganadi. U, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi bilan bog'liq yangi boshqaruv yondashuvlarini tahlil qiladi. Tursunov, raqamli iqtisodiyotning boshqaruv tizimlariga kiritilishi natijasida yuzaga keladigan o'zgarishlarni ham ko'rsatadi.[3]

Raqamli transformatsiya jarayonida birinchi navbatda tashkilotlarning ichki jarayonlarini tahlil qilish va ularni optimallashtirish muhimdir. Bu jarayonlar ko'pincha ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish, avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni joriy etishni o'z ichiga oladi. Ushbu jarayonlar yordamida tashkilotlar o'z resurslarini yanada samarali boshqarishi, xarajatlarni kamaytirishi va mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilashi mumkin. Avtomatlashtirish esa raqamli transformatsiyaning muhim qismi sifatida ko'riladi. Avtomatlashtirish jarayonlari ko'pincha takrorlanuvchi va vaqtni talab qiladigan vazifalarni bajarishda qo'llaniladi.[4]

Tadqiqot metodologiyasi

Raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari, shuningdek, tashkilotlarning strategik rejalashtirishiga ham ta'sir ko'rsatadi. Tashkilotlar raqamli transformatsiya orqali o'z maqsadlariga erishishda yangi imkoniyatlar yaratishi mumkin. Bu jarayonlar tashkilotlarga yangi bozorlarni o'zlashtirish, mahsulot va xizmatlarni diversifikatsiya qilish va mijozlar bilan aloqalarni yaxshilash imkonini

beradi. Bunday strategik yondashuvlar raqobatbardoshlikni oshirishga yordam beradi. Shuningdek, raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari tashkilotlarning xarajatlarini kamaytirishga, samaradorligini oshirishga va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashga yordam beradi. Masalan, ishlab chiqarish jarayonlarida avtomatlashtirish yordamida ishlab chiqarish tezligi oshadi, xatoliklar kamayadi va resurslar samarali ishlatiladi. Bunday yondashuvlar tashkilotlarga o'z raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi. Raqamli transformatsiya jarayonida ma'lumotlar tahlili ham muhim o'rin tutadi. Ma'lumotlar tahlili yordamida tashkilotlar o'z mijozlari haqida ko'proq ma'lumotga ega bo'lishadi, ularning ehtiyojlarini tushunishadi va shunga ko'ra xizmatlarini takomillashtiradilar. Ma'lumotlar tahlili yordamida tashkilotlar o'z jarayonlarini optimallashtirish va samaradorligini oshirish uchun yangi strategiyalar ishlab chiqishlari mumkin. Bu jarayonlar orqali tashkilotlar raqobatbardoshligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash imkoniga ega bo'ladi. Raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari tashkilotlar ichida madaniyatni o'zgartirishga ham yordam beradi. Tashkilotlar raqamli transformatsiya jarayonida o'z xodimlariga yangi ko'nikmalarni o'rgatish, innovatsion fikrlashni rivojlantirish va jamoaviy ishni rag'batlantirishga e'tibor berishlari kerak. Bunday yondashuvlar tashkilot ichidagi ish muhitini yaxshilashga, xodimlarning motivatsiyasini oshirishga va samaradorlikni oshirishga yordam beradi. [5]

Tahlil va natijalar

Raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari, shuningdek, tashkilotlarning global miqyosda raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi. Tashkilotlar raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali yangi bozorlarni o'zlashtirish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish va global miqyosda o'z brendlarini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bunday yondashuvlar tashkilotlarga global raqobatda muvaffaqiyatga erishish imkonini beradi. Raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari, shuningdek, tashkilotlarning innovatsion faoliyatini ham rag'batlantiradi. Tashkilotlar raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali yangi

mahsulotlar va xizmatlar yaratish, mavjud mahsulotlarni takomillashtirish va mijozlarga innovatsion yechimlar taklif etish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bunday yondashuvlar tashkilotlarga raqobatbardoshlikni oshirish va bozor talablariga moslashish imkonini beradi.[6]

Xulosa va takliflar

Xulosa qilib aytganda, raqamli transformatsiya va boshqaruvda avtomatlashtirish jarayonlari zamonaviy biznes va sanoatning ajralmas qismiga aylangan. Ushbu jarayonlar tashkilotlarga o'z jarayonlarini optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish, mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash va raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyatini beradi. Raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari, shuningdek, tashkilotlarning strategik rejalashtirishiga, innovatsion faoliyatiga va ekologik barqarorlikka bo'lgan yondashuviga ham ta'sir ko'rsatadi. Bunday jarayonlar tashkilotlarga kelajakda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan yangi imkoniyatlar yaratadi.

Raqamli transformatsiya va boshqaruvda avtomatlashtirish jarayonlarini samarali amalga oshirish uchun quyidagi takliflar berilishi mumkin: Tashkilotlar raqamli transformatsiya jarayonida innovatsion texnologiyalarni joriy etishga e'tibor qaratishlari zarur. Bu, sun'iy intellekt, ma'lumotlar tahlili va bulutli hisoblash kabi zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali boshqaruv jarayonlarini yanada samarali va tezkor qilish imkonini beradi.

Xodimlarni raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlariga tayyorlash uchun muntazam ravishda ta'lim va treninglar o'tkazilishi lozim. Bu xodimlarning raqamli ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi va yangi texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash imkoniyatini yaratadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Хайдарова К. А. МОДЕРНИЗАЦИЯ ХИМИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ КАК ИСТОЧНИК ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТАСПОСОБНОСТИ РЕСПУБЛИКИ //Интернаука. – 2017. – №. 10-3. – С. 19-21.

2. Хайдарова, К. А., and X. X. Бойқобиллов. "ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ РЫНОЧНОЙ СЕГМЕНТАЦИИ: КРИТЕРИИ И СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ." *International Educators Conference*. 2025.
3. Tursunov, S. (2019). Raqamli iqtisodiyot va uning boshqaruvga ta'siri. Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
4. Rasulov, R. (2022). Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari: nazariy va amaliy jihatlar. Tashkent: Iqtisodiyot va statistika.
5. Xodjayev, U. (2023). Raqamli transformatsiya va innovatsiyalar: yangi yondashuvlar. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi.
6. Murodov, D. (2020). Boshqaruv jarayonlarida raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirish. Tashkent: Oliy ta'lim muassasalari.
7. Qodirov, E. (2021). Raqamli transformatsiya va uning iqtisodiy samaradorligi. Tashkent: Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi.
8. Samatov, A. (2022). Raqamli transformatsiya va biznes jarayonlarini optimallashtirish. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi.
9. Tashkentov, O. (2023). Avtomatlashtirish va raqamli boshqaruv: innovatsion yondashuvlar. Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
10. Isroilov, N. (2023). Raqamli iqtisodiyot va boshqaruvda avtomatlashtirish: strategiyalar va amaliyot. Tashkent: Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi.
11. Axinjanovna, Xaydarova Kamola. "CURRENT PROBLEMS OF THE CHEMICAL INDUSTRY OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN." *JOURNAL OF ECONOMICS AND BUSINESS MANAGEMENT* 6.4 (2023): 53-58.